

Pestprotocol ontwikkeld voor SBO De Batavier

Met aanvullend lesseries, meetinstrumenten en ideeën om pesten
preventief te behandelen.
Vastgesteld in team, in MR behandeld.

Pestprotocol De Batavier

Voor je ligt het pestprotocol van SBO De Batavier. In dit protocol zijn de volgende punten uitgewerkt.

Uitgangspunten van De Batavier op het gebied van pesten.
Visie van De Batavier in de schoolgids t.a.v. pesten.
Wat verstaan we onder pesten?
Uitleg van de verschillende rollen bij pesten.
Wat zijn signalen voor een peestsituatie?
Wat doet De Batavier aan preventie?
Welke stappen worden er gezet als er gepest wordt?
Welke afspraken zijn er gemaakt?
Het 5 sporen beleid
Welke te verwachten problemen bij de aanpak van pesten zijn er binnen De Batavier en hoe wordt hiermee omgegaan?
Digitaal pesten.
Contactpersonen en instanties die zich met pesten bezighouden, zowel binnen als buiten de school.
Informatie voor ouders; wat signalen zijn, wat ouders kunnen doen, publicaties en websites

Aanvullend zijn er een lessenseries, meetinstrumenten en ideeën in de bijlage toegevoegd. Daarnaast is er ook een eBook over pesten en tips toegevoegd. Aansluitend nog een paragraaf over digitaal pesten uit "van pesten naar een wij gevoel" van Klungers, T (2007) p. 9

Het belang van een pestprotocol.

SBO De Batavier wil haar kinderen een veilig pedagogisch klimaat bieden, waarin zij zich harmonieus en op een prettige en positieve wijze kunnen ontwikkelen.

Het is helaas een feit dat pesten overal voorkomt en daarom belangrijk dat De Batavier een duidelijk en helder beleid heeft waar alle betrokkenen op terug kunnen vallen in voorkomende gevallen.

De voorkeur vanuit de **regiegroep Switch** (deze locatie overstijgende regiegroep houdt zich voornamelijk bezig met het pedagogisch klimaat) is gericht op preventief handelen, ook kwam dit naar voren in de enquête ingevuld in dec. '09 en jan. '10.

Natuurlijk is het beter om het pesten te voorkomen door het scheppen van een goed pedagogisch klimaat en daar gaat dan ook in eerste instantie de aandacht naar uit. De leerkrachten bevorderen deze ontwikkeling door het scheppen van een veilig klimaat in een prettige werksfeer in de klas en op het schoolplein. In veruit de meeste gevallen lukt dit door de ongeschreven regels aan te bieden deze te onderhouden, maar soms is het gewenst om duidelijke afspraken met de kinderen te maken. Een van die duidelijke regels is dat kinderen met respect met elkaar dienen om te gaan. Dat het niet altijd als vanzelfsprekend wordt ervaren, geeft aan dat we het kinderen moeten leren en daar dus energie in moeten steken. Ons pedagogisch uitgangspunt is dat alle kinderen met elkaar moeten *leren* omgaan.

Dat leerproces verloopt meestal vanzelf goed, maar het kan ook voorkomen dat een kind in een enkel geval systematisch door andere kinderen wordt gepest. Dan kan een kind zodanig in de knoop komen met zijn schoolomgeving, dat de ongeschreven regels van de leerkracht niet meer voldoende de veiligheid bieden en daarmee de gewenste ontwikkeling onderbreken. In een dergelijk geval is het van groot belang dat de leerkracht onder ogen ziet, dat er een ernstig probleem in zijn of haar groep is. In een klimaat waarin het pesten gedoogd wordt, worden ook de pedagogische structuur en de veiligheid daarin ernstig aangetast. Voor De Batavier is dat een niet te accepteren en ongewenste situatie. Dit protocol is een vastgelegde wijze waarop we het pestgedrag van kinderen in voorkomende gevallen benaderen. Het biedt alle betrokkenen duidelijkheid over de impact, ernst en ook specifieke aanpak van dit ongewenste gedrag.

Uitgangspunten van De Batavier op het gebied van pesten.

1. Pesten is een probleem van ons allen: leerkrachten, onderwijskundig personeel, ouders en leerlingen (gepeste kinderen, pesters, en de zwijgende middengroep).
2. De school past een preventieve aanpak toe door de behandeling van het onderwerp in de groep en door middel van het vaststellen van regels.
3. Als pesten toch optreedt, moeten leerkrachten dat kunnen signaleren.
4. Als pesten toch optreedt, moeten leerkrachten daar duidelijk stelling tegen nemen.
5. Wanneer pesten, ondanks alle inspanningen, toch weer de kop opsteekt, beschikt de school over een directe aanpak.
6. De school beschikt over een vertrouwenspersoon die door middel van gesprekken probeert het probleem te onderzoeken en die mogelijk de ouders begeleidt bij een procedure bij de landelijke klachtencommissie.

Visie van De Batavier in schoolgids t.a.v. pesten

We bieden de leerlingen een veilig schoolklimaat, waarin respect en solidariteit voorop staan. Pesten, agressie en (seksuele) intimidatie worden niet getolereerd.

Wat verstaan we onder pesten?

Veelal wordt plagen en pesten door elkaar gehaald, maar wanneer is het nog plagen en wanneer wordt het pesten? De afspraak die geldt op De Batavier is de volgende. Pesten mag niet, want bij pesten is de één sterker dan de ander. Bij incidenteel plagen zoeken we een passende oplossing en maken we daar afspraken over.

Wat is plagen?

Bij plagen is er sprake van incidenten. Plagen gebeurt vaak spontaan, het duurt niet lang en is onregelmatig. Bij plagen zijn de kinderen gelijk aan elkaar; er is geen machtsverhouding.

De rollen liggen niet vast: de ene keer plaagt de één, de andere keer plaagt de ander. Plagen gebeurt zonder kwade bijbedoelingen en is daarom vaak leuk, plezierig en grappig.

Bij plagen loopt de geplaagde geen blijvende psychische en/of fysieke schade op en is in staat zich te verweren.

Wat is pesten?

'Iemand wordt getreiterd of is het mikpunt van pesterijen als hij of zij herhaaldelijk en langdurig blootstaat aan negatieve handelingen verricht door één of meerdere personen' (van der Meer, 2002. pag. 10).

Bij pesten is het ene kind sterker en het andere kind zwakker. Het is steeds hetzelfde kind dat wint en hetzelfde kind dat verliest.

Vaak gebeurt pesten niet één keer, maar is het gepeste kind steeds weer de klos. Het sterkere kind; de pester, heeft een grotere mond en anderen kijken tegen hem of haar op.

De pestkop heeft geen positieve bedoelingen; wil pijn doen, vernielen of kwetsen. Het gepeste kind voelt zich eenzaam en verdrietig, hij of zij is onzeker en bang.

Uitleg van verschillende rollen bij pesten.

De Pester

Is vaak onzeker en wil graag aardig en stoer gevonden worden. Hij denkt door te pesten dat iedereen hem/haar grappig vindt.

De Gepeste

Voelt zich vaak verdrietig en eenzaam. Durft vaak niets terug te doen of het te vertellen, is bang dan nog meer gepest te worden.

De Meepester

Doet mee met pesten, denkt dat hij/zij er dan bij hoort. Is bang om zelf gepest te worden.

De Helper

Neemt het op voor de gepeste. Vindt het niet goed dat er gepest wordt en is niet bang voor de pester. Helpt graag en is daarom vaak populair.

De Stiekemer

Vindt het goed dat er gepest wordt, maar bemoeit zich er niet mee. Is bang om zelf gepest te worden. Roept anderen erbij om het pesten te steunen.

De Buitenstaander

Denkt dat er in de klas niet gepest wordt en het kan hem/haar ook niets schelen. Zolang hij/zij er zelf maar geen last van heeft.

De Stille

Bemoeit zich er niet mee. Vindt het pesten wel gemeen, maar durft niets te doen of te zeggen, is bang zelf gepest te worden.

Wat zijn signalen voor een peestsituatie?

Pesten herkennen in de klas

Omdat leerlingen in veel gevallen niet vertellen dat ze worden gepest kan uit indirecte signalen worden afgeleid of leerlingen worden gepest.

Dit zijn de signalen:

- Blauwe plekken.
- Spullen die "kapot" gaan.
- Zij lijken geen vrienden te hebben, zijn vaak alleen.
- Zij worden als laatste gekozen.
- Geen zin om naar school te gaan.
- Ze proberen dicht bij de leerkracht te blijven.
- Angstig en onzeker.
- Zij zien er bang, neerslachtig en huilerig uit.
- Verminderde schoolresultaten.
- Overdreven clownesk gedrag.
- Afkoopgedrag; geld/snoep of het maken van huiswerk voor anderen.
- Andere kinderen uit jouw klas kunnen ook signalen geven dat een kind gepest wordt. Ze vertellen bijvoorbeeld dat een kind zit te huilen, niet mee mag doen of altijd alleen staat in de pauze.

Voorbeelden van specifiek pestgedrag:

Verbaal:

- Vernederen: "Haal jij alleen de ballen maar uit de bosjes, je kunt niet goed genoeg voetballen om echt mee te doen".
- Schelden: " Viespeuk, etterbak, mietje" enz.
- Dreigen: "Als je dat doorvertelt, dan grijpen we je."
- Belachelijk maken, uitlachen bij lichaamskenmerken of bij een verkeerd antwoord in de klas.
- Kinderen een bijnaam geven op grond van door de kinderen als negatief ervaren fysieke kenmerken.
- Gemene briefjes schrijven om een kind uit een groepje te isoleren of echt steun te zoeken om samen te kunnen spannen tegen een ander kind.

Fysiek:

- Trekken en duwen of zelfs spugen.
- Schoppen en laten struikelen.
- Krabben, bijten en haren trekken.

Intimidatie:

- Een kind achterna blijven lopen of een kind ergens opwachten.
- Iemand in de val laten lopen, de doorgang versperren of klem zetten tussen de fietsen.
- Dwingen om bezit dat niet van jou is af te geven.
- Een kind dwingen bepaalde handelingen te verrichten, bijvoorbeeld geld of snoep meenemen.

Isolatie:

- Steun zoeken bij andere kinderen dat het kind niet wordt uitgenodigd voor partijtjes en leuke dingetjes.
- Uitsluiten: het kind mag niet meedoen met spelletjes, niet meelopen naar huis, niet komen op een verjaardag.

Stelen of vernielen van bezittingen:

- Afpakken van schoolspullen, kleding of speelgoed.
- Beschadigen en kapotmaken van spullen: boeken bekladden, schoppen tegen en gooien met een schooltas, banden van de fiets lek steken.

Het specifieke van pesten is dus gelegen in het bedreigende en vooral systematische karakter. We spreken van pestgedrag als het daarnaast ook nog regelmatig gebeurt, waardoor de veiligheid van de omgeving van een kind wordt aangetast. De inzet van het pestgedrag is altijd macht door intimidatie.

Wat doet De Batavier aan preventie?

Op De Batavier maken wij pesten bespreekbaar door lessenseries te volgen, zodat de kinderen inzicht krijgen wat de gevolgen van pesten zijn. Daarnaast hanteren wij duidelijke regels zodat iedereen met respect behandeld wordt.

Preventief geven we Rots & Waterlessen in alle groepen en lessen uit onze nieuwe SEO methode, 'Kinderen en hun sociale talenten'.

Welke stappen worden er gezet als er gepest wordt?

Preventief: lessenseries geven t.a.v. pesten, Rots & Waterlessen klassikaal en SEO methode. Pesten bespreekbaar maken en de regels herhalen.

Curatief: Het pesten bespreken in de groep. Duidelijke afspraken maken en contact opnemen met ouders. Uit onderzoek blijkt dat het effectief is als ouders worden ingeschakeld als er gepest wordt op school.

Welke afspraken zijn er gemaakt?

Onder schooltijd is de school verantwoordelijk voor uw kind. Er is de school dus alles aan gelegen een zo veilig mogelijke omgeving te creëren. Een belangrijk onderdeel daarvan is het welzijn van de kinderen. We willen graag dat het kind zich veilig voelt binnen onze school. Naast het serieus aanpakken van pesten en plagen, proberen we de omgeving zo veilig mogelijk te maken door:

- Toezicht op de speelplaatsen voor schooltijd en in de pauzes.
- Toezicht bij het verlaten van het schoolterrein na schooltijd.

Een veilig schoolklimaat is voor iedereen belangrijk.

Werken volgens het vijf sporenbeleid.

Op De Batavier wordt er gewerkt volgens het vijf sporenbeleid. Wat houdt dat in?

Steun bieden aan het kind dat gepest wordt:

Naar het kind luisteren en zijn probleem serieus nemen.

Met het kind overleggen over mogelijke oplossingen.

Samen met het kind werken aan oplossingen.

Zo nodig zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt, bijvoorbeeld een sociale vaardigheidstraining om weerbaar te worden.

Zorgen voor follow-up gesprekken.

Steun bieden aan het kind dat zelf pest:

Met het kind bespreken wat pesten voor een ander betekent.

Het kind helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere kinderen.

Het kind helpen om zich aan regels en afspraken te houden.

Zorgen dat het kind zich veilig voelt; uitleggen wat jij als leerkracht gaat doen om het pesten te stoppen.

Stel grenzen en verbind daar consequenties aan.

Zorgen voor follow-up gesprekken.

De ouders van het gepeste en van het pestende kind steunen:

Ouders die zich zorgen maken over pesten serieus nemen.

Ouders op de hoogte houden van pestsituaties.

Informatie en advies geven over pesten en de manieren waarop pesten kan worden aangepakt.

In samenwerking tussen school en ouders het pestprobleem aanpakken. Zowel op school als vanuit de thuissituatie.

Zo nodig ouders doorverwijzen naar deskundige ondersteuning.

De middengroep (de rest van de klas) betrekken bij de oplossingen van het pestprobleem:

Met de kinderen praten over pesten en over hun eigen rol daarbij.

Met de kinderen overleggen over mogelijke oplossingen en over wat ze zelf kunnen

bijdragen aan die oplossingen.

Samen met de kinderen werken aan oplossingen, waarbij ze zelf een actieve rol spelen.

De algemene verantwoordelijkheid van de school.

De school zorgt dat de directie, de mentoren en de docenten voldoende informatie hebben over pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten in de eigen groep en de eigen school.

De school neemt stelling tegen het pesten.

De school brengt huidige situatie rond pestbeleid in kaart (bijvoorbeeld via de quick scan pestbeleid).

De school werkt aan een goed beleid rond pesten en veiligheid van leerlingen waar de hele school bij betrokken is.

Welke te verwachten problemen bij de aanpak van pesten zijn er binnen De Batavier en hoe wordt hiermee omgegaan?

Bij het gepeste kind: Een gepest kind schaamt zich vaak voor zijn gedrag, het voldoet niet aan normen die de ouders graag in hun kinderen terugzien: een vrolijk en vooral onbezorgd kind dat zelfstandig in staat is zijn boontjes te doppen. Pesten is een groot probleem voor kinderen en zorgt ook voor een evenredig groot probleem bij de erkenning en de aanpak ervan. Veel gepeste kinderen doen er dan uiteindelijk ook maar het zwijgen toe en vereenzamen. De angst wordt aanvankelijk nog groter als het pesten bespreekbaar gemaakt wordt door de leerkracht of de ouders, waardoor het gepeste kind eens te meer met de gevolgen van het pesten kan worden geconfronteerd. Als represaille kan er in nog heviger mate gepest worden dan daarvoor al het geval was.

Bij de pester: De pester zelf ziet zich in zijn machtsspel bedreigd, en dat moet ten koste van alles voorkomen worden. Soms blijken de pesters echter net zo opgelucht als de slachtoffers bij een duidelijke aanpak. Er wordt immers ook aandacht besteed aan hun onmacht om normaal met andere kinderen een relatie op te bouwen. Bij een aantal pesters is dat hun liefste wens waardoor ze echter helaas onmachtig zijn door het ontbreken van het hanteren van de juiste vaardigheden.

Ook zijn er altijd kinderen die helemaal niet in de gaten hebben dat er in hun omgeving gepest wordt. Ze zien wel het een en ander gebeuren, maar kunnen de gebeurtenissen niet duiden als pestgedrag, waar gepeste kinderen erg veel last van ondervinden.

Bij de ouders: Ouders van kinderen hebben vaak moeite om hun kind terug te zien in de rol van meeloper of pester. Ouders beschikken niet altijd over de juiste informatie en ook het zich op beperkte schaal voordoen van conflictsituaties tussen groepen kinderen, zorgt ervoor dat er nauwelijks vergelijkingsmateriaal voorhanden is. Een pester op school hoeft zich in de thuissituatie niet als pester te manifesteren.

Digitaal pesten.

Het protocol bij digitaal pesten is een nadere, specifieke uitwerking van het protocol pesten.

Er is sprake van digitaal pesten wanneer per Social Media of een ander digitaal communicatiemiddel compromitterende-, kwetsende berichten en/of foto's/filmpjes worden geplaatst.

Dit protocol is bedoeld voor de leerkracht, ib' er of directie lid, die door een leerling of (ouder van een leerling) benaderd wordt omdat deze digitaal gepest wordt:

1. Wijs de leerling erop dat we op school schoolcontactpersonen hebben bij wie ze terecht kunnen voor informatie; de schoolcontactpersonen kunnen de leerling helpen bij de opvang en bij het formuleren van een klacht als de dader bekend wordt. Net als in het protocol voor intimidatie, kan de leerling ervoor kiezen om daar niet heen te gaan en jouw hulp vragen. Betrek hierbij altijd de directie!) Bewaak in dat geval goed je grenzen.
2. Wijs de leerling erop dat het belangrijk is berichten waarin het pestgedrag voorkomt te bewaren: door ze te printen of ze te kopiëren.
3. De dader dient achterhaald te worden. Indien mogelijk dit bij de wijkagent leggen, om op deze wijze objectief te blijven en geen partij te zijn.
4. Als dader niet achterhaald kan worden, laat leerling (of ouders) niet reageren op de hate-mail of andere ongewenste email.
5. Pesten zelf is niet wettelijk strafbaar. Maar als een leerling stelselmatig wordt belaagd, is er sprake van stalking en kan de wijkagent van de school worden ingeschakeld.
6. Zorg ervoor dat de leerling, die behoorlijk van slag kan zijn, goed opgevangen wordt: dat kan je als lk., ib' er, directielid doen, maar zal in ernstiger gevallen beter een van de schoolcontactpersonen zijn.
7. De schoolcontactpersoon kan zich altijd laten adviseren door de externe vertrouwenspersoon (Mona Stuivenberg) of de vertrouwensinspectie (0900-113113)

Ps: de opzet hierbij is hetzelfde als het nu al gebruikte reguliere pestprotocol.

Contactpersonen en instanties die zich met pesten bezighouden, zowel binnen als buiten de school.

Schoolcontactpersoon:

De school heeft mevrouw Martine Venhuis (locatie Elsbeekweg) en mevrouw Etha Elink Schuurman (locatie Schützstraat) als schoolcontactpersonen aangewezen bij wie leerlingen, ouders/verzorgers en medewerkers terecht kunnen als het gaat om persoonlijke dingen en/of situaties, waarin iemand zich -op school- niet veilig voelt.

Niet-veilige situaties ontstaan bij pesten, agressie, discriminatie en ongewenste intimiteiten. Met ongewenste intimiteiten bedoelen we: ongewenste seksueel getinte opmerkingen en/of aanrakingen, tijdens de les, in de school of op het schoolplein.

Zowel volwassenen als leerlingen kunnen deze dingen doen bij anderen. Het is goed daar met iemand over te praten. Ook als de ander het niet met opzet gedaan heeft, mag men het toch vertellen aan bijvoorbeeld een van de schoolcontactpersonen.

Leerlingen, ouders/verzorgers en medewerkers kunnen met dit soort problemen terecht bij Esther Boudrie of Etha Elink Schuurman.

Zij zorgen er voor dat de klacht zorgvuldig en in vertrouwen behandeld wordt.

Klachten

De Dr. Schaepmanstichting heeft een klachtenregeling vastgesteld. Op grond hiervan kunnen ouders/verzorgers en leerlingen klachten indienen over gedragingen en beslissingen (of het nalaten daarvan) van het bestuur, directie en personeel van de school.

Als u een klacht heeft over het onderwijs kunt u terecht bij de leerkracht en de directeur. Heeft u klachten over ongewenste intimiteiten, pesten, discriminatie of bejegening, dan kunt u in eerste instantie terecht bij de schoolcontactpersoon of de directeur. Wanneer u vindt dat uw klacht onvoldoende behandeld is of u wilt een en ander buiten de school bespreken, dan kunt u contact opnemen met de externe vertrouwenspersoon, die door het bestuur benoemd is: Mevrouw Mona Stuivenberg, telefoon: 06-13697407,

e-mail: vertrouwenspersoon@jarabee.nl

Informatie voor ouders; wat signalen zijn, wat ouders kunnen doen, publicaties en websites.

Op internet is erg veel informatie te vinden voor kinderen en ouders. Op de volgende sites kun je goede informatie vinden die aansluit bij uw probleem.

<http://www.weerbaar.info/>

<http://www.pestweb.nl/aps/pestweb>

<http://www.rotsenwater.nl>

Verder zijn er een aantal boeken geschreven door Bob van der Meer. Hij heeft zich gespecialiseerd op het gebied van pesten. Tijdens het schrijven van dit protocol zijn daar veel tips uitgehaald.

Aanvullend is er een document op school aanwezig dat u kunt ontvangen met tips. Het document heet : 'Samen tegen pesten' van Debbie van de Ven.